

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКО-
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
РДГУ

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
12 березня 2020 року

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра технологічної освіти
Сарнський педагогічний коледж РДГУ
ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”
РМЦТУМ Рівненської міської ради
Комунальний заклад “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради**

**“ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ”**

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

12 березня 2020 року

Рівне – 2020

УДК: 373.5.015.311:331

П 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради ФТФ РДГУ (протокол № 4 від 28 квітня 2020 р.)

П Проблеми технологічної освіти учнівської молоді: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (12.03.2020 р.) / упорядники: М.С. Янцур, О.А. Герасименко. Рівне: РДГУ, 2020. 82 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Проблеми технологічної освіти учнівської молоді”, яка була проведена 12 березня 2020 року на кафедрі технологічної освіти РДГУ спільно з працівниками Сарнського педагогічного коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою технологічної освіти Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 14 квітня 2020 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2020

**РЕАЛІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ ТА КОЛЬОРОЗНАВСТВА» ДЛЯ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА
ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУТТЄВОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ГРАМОТИ І ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ДИЗАЙНЕРА**

Сучасна система ринкових відносин у глобалізованому та інформатизованому світі вимагає великої кількості кваліфікованих фахівців здатних істотно підвищити естетичну якість продукції для її конкурентноспроможності. Тому, від укомплектованості головних галузей національної економіки висококваліфікованими спеціалістами істотно залежить успішність вирішення цього відповідального завдання, що вимагає посиленої уваги до професійної підготовки дизайнерів її структури змісту й організації. [4]

Про необхідність впровадження та розвитку дизайн-освіти в Україні мова йшла ще з 80-х років минулого сторіччя, а сучасний напрям країни на європейську інтеграцію вимагає пріоритетного вирішення цієї проблеми.

Технологічно зумовлена професійна дизайн-освіта стає невід'ємною складовою українського національного дизайну і сприяє активізації не лише мистецької, але й академічної дизайн-освіти «... академічна дизайн-освіта є актуальною науковою проблемою. Є необхідність у розробці психолого-педагогічних умов, сприятливих для становлення академічної дизайн освіти поруч із технологічною і мистецькою» [1, с. 63-67]. Варто зазначити, що в перелік програмового забезпечення профільного навчання у 10-12 класах загальноосвітньої школи включено курс «Основи дизайну», у якому запропоновано учням вибір профілів промислового, графічного, ландшафтного дизайну, дизайну костюма і дизайну середовища [3, с. 155].

В.П. Титаренко зазначає, що дизайн-освіта – це ціле-спрямована художньо-проектна діяльність, що поєднує професійні та наукові знання на основі розуміння проблем людського життя і спілкування з оточуючим середовищем. Це діяльність, яка виконує художньо-комунікативну функцію [2, с. 288].

Аналізуючи навчальні програми з різних предметів можна побачити досить великі можливості для формування знань та умінь в учнів з основ дизайну. Не виключення становить і трудове та профільне навчання, яке широким спектром охоплює різні види діяльності, в тому числі і проєкту, а тому середню школу можна вважати базовою дизайнерської діяльності. І хоч провідними теоретиками, педагогами-дизайнерами, неодноразово, наголошувалось про необхідність включення дизайну в освітні програми на всіх рівнях, починаючи з дошкільного, шкільного до вищої освіти, робота в цьому напрямі ведеться недостатня, і в більшості зосередилась у позашкільних навчальних закладах освіти у вигляді гуртків [3, с. 156].

Тому, провідну роль для впровадження дизайн-освіти у школах може відіграти дизайн-підготовка майбутніх вчителів з трудового навчання [3, с. 156].

За визначенням В.П.Титаренко, проблема дизайнерської освіти в Україні набуває сьогодні не лише академічного, а й практичного інтересу. Назріла потреба у підготовці у вітчизняних вузах великої кількості майбутніх фахівців з дизайну [2, с. 288].

Враховуючі сучасні вимоги суспільства та тенденції в освітньому просторі у «Освітньо-професійну програму спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)» Рівненського державного гуманітарного університету до компонентів вільного вибору студентів було введено ряд дисциплін дизайнерського напрямку. Однією із базових дисциплін є: «Основи композиції та кольорознавства» [5].

Метою навчальної дисципліни «Основи композиції, кольорознавства та прикладної графіки» є освоєння студентами основ прикладної графіки та засобів її формотворення; розвиток навичок творчої роботи і методів вираження ідейного задуму твору; виховання вміння послідовно працювати над твором від ескізу до його завершення; формування інтересу і позитивної мотивації до різних видів і напрямків дизайну.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування світогляду студентів; розвиток творчої уяви і образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, вміння бачити в навколишній дійсності характерне і

типове; виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку.

Навчальна дисципліна «Основи композиції та кольорознавства» складається з 1 навчального та змістового модулів, який включає у себе 4 теми:

Тема 1. Історіографія та морфологія композиції у графічному дизайні та прикладній графіці.

Зміст дисципліни «Основи композиції, кольорознавства та прикладної графіки»: мета, завдання, навчально-методичне забезпечення, форми контролю, структура навчальної дисципліни, критерії оцінювання результатів навчання та розподіл балів, рекомендована література.

Етапи розвитку теорії композиції. Етимологія поняття композиція. Предмет композиції. Місце і роль композиції у дизайні. Різновиди дизайну. Поняття графічного дизайну та його класифікація. Прикладна графіка.

Тема 2. Засоби побудови композиції у графічному дизайні та прикладній графіці.

Крапка. Лінія та її класифікації. Характери ліній. Техніки нанесення ліній. Штрих. Пляма. Техніки використання плям: «залівка» та «відмивка». Силует. Негативний простір.

Текстура. Фактура та її основні види. Рельєф та його основні види. Види форм. Психологічна оцінка форми. Психологічне сприйняття форми. Принципи вільного розміщення форм. Об'ємна форма та її основні види. Основні прийоми пластичного моделювання форми. Основні прийоми графічного моделювання форми.

Тема 3. Основи кольорознавства у графічному дизайні та прикладній графіці.

Колір і його роль у композиції. Поняття кольору. Ахроматичні кольори. Хроматичні кольори. Гарячі кольори. Холодні кольори. Головні види кольорових гармонійних побудов. Гармонійні відношення кольорів за яскравістю та насиченістю. Кольори різних родових співвідношень. Психологічні та образно-естетичні властивості кольорів.

Поняття світло. Сонячне світло. Розсіяне світло.

Особливості світлопластичного моделювання форми. Понижене природне світло. Основні прийоми світлопластичного моделювання внутрішнього простору. Штучне світло. Основні види світлопластичних форм.

Тема 4. Засоби гармонізації композиції у графічному дизайні та прикладній графіці.

Контраст. Нюанс. Тотожність. Метр-ритм. Види метричних побудов. Рапорт. Рівновага. Динаміка та її види. Статика та види статичних форм. Симетрія та її види. Асиметрія. Акцент. Домінанта.

Теоретичні знання та практичні вміння і навички, яких студенти набувають на заняттях з курсу «Основи композиції, кольорознавства та прикладної графіки», є вихідною базою для набуття необхідних компетентностей, щодо розуміння та практичного використання законів, принципів, методів і засобів художньо-композиційного формоутворення штучних систем як суттєвою складовою професійної грамоти і творчого мислення дизайнера.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тименко В.П. Становлення академічної дизайн-освіти. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Науковий журнал. Вип.31. Житомир, 2007. С.63-67.
2. Титаренко В.П. Розвиток дизайн освіти у вищих навчальних закладах України. Вивчаємо досвід: наукові записки. Серія «Педагогіка». 2016. №2. С. 287-290.
3. Тягур В.М. Дизайн як проектна складова підготовки майбутніх вчителів початкових класів з трудового навчання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». Вип. 20. С.155-157.
4. Фурса О.О. Основні напрями і чинники дизайн освіти. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.18. С. 392-398.
5. Янцур М.С., Фещук Ю.В., Симонович Н.В. Освітньо-професійна програма спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) для підготовки бакалавра URL: https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_bak_01_4_so_trud_navch_teh_inform_2018_2.pdf.

ЗМІСТ

Бодашко А.Г., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку творчих здібностей учнів 5-7-х класів в процесі гурткових занять з використанням методів вирішення конструкторських задач.	3
Годун К.О. Методичні особливості формування наукового світогляду учнів на уроках технологій в новій українській школі.	7
Яциур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності в учнів основної школи в процесі трудового навчання.	10
Гурський І.В., Сингаївський Д.В. Теоретичні основи розвитку естетичної культури в учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології» на основі традицій рідного краю з використанням мультимедійних технологій.	14
Козубчик Д.В., Симонович Н.В. Теоретичні аспекти розвитку ініціативності та підприємливості в учнів 10-11-х класів на заняттях з предмету «Технології» з використанням інтерактивних технологій кооперативного навчання.	19
Мороз О.П., Яциур М.С. Теоретичні засади розвитку предметно-перетворювальної компетентності в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології». .	23
Василець В.А., Фещук Ю.В. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням хмарних технологій.	27
Хилько Л.С. Сучасні методики формування ціннісних ставлень особистості вихованців молодшої вікової категорії (на прикладі гурткової роботи закладу позашкільної освіти Рівненського міського центру творчості учнівської молоді).	31
Герасименко О.А. Реалізація та зміст дисципліни «Основи композиції та кольорознавства» для майбутніх вчителів трудового навчання та технології як суттєвої складової професійної грамоти і творчого мислення дизайнера.	46

Івашко О.Г., Климчук В.М. Івашко П.Г. Геометричне моделювання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів технічних коледжів.	50
Клюд О.В. Проблема формування ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.	51
Козяр М.М. Формування графічної компетентності здобувачів вищої освіти за допомогою електронних педагогічних програмних засобів.	55
Парфенюк О.В., Козачок А.М., Ключко В.В., Ковальчук О.Р. Розвиток просторової уяви здобувачів вищої освіти за допомогою засобів чотиривимірної графіки.	59
Сасюк З.К., Похильчук І.О. Основні аспекти графічної підготовки здобувачів вищої технічної освіти засобами геометричного моделювання на ПЕОМ.	61
Симонович Н.В. Реалізація та зміст дисципліни «Дизайн предметів інтер'єру» для майбутніх вчителів трудового навчання та технології як суттєвої складової професійної підготовки.	64
Шумік М.С., Олексюк Г.Я. Проблеми удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технології.	68
Янциур М.С. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до формування в учнів основної школи алгоритму вибору професій.	72
Білітюк В.В. Проблеми організації уроків трудового навчання в ЗОШ.	75
Відомості про авторів	79

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції

(12 березня 2020 року)

Упорядники: *Яциур Микола Сергійович,
Герасименко Олександр Анатолійович.*

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Герасименко О.А.

Здано до набору 15.03.2020 р. Підписано до друку 28.04.2020 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 4, 5.
Обл. вид. арк. 4, 55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра технологічної освіти
(к. 98, тел. 0362-63-42-49, 094-967-7580)
тел. моб. 0989549096; E-mail:ppitp@ukr.net.